

Binová, Galina Pavlovna; Pospíšil, Ivo

K pětadesátinám Miroslava Mikuláška

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1995, vol. 44, iss. D42, pp. [137]-138

ISBN 80-210-1410-5

ISSN 0231-7818

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108795>

Access Date: 21. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

GALINA BÍNOVÁ, IVO POSPÍŠIL

K PĚTAŠEDESÁTINÁM MIROSLAVA MIKULÁŠKA

V tomto roce slaví své šedesáté páté narozeniny významný český literární vědec, rusista a slavista, vedoucí Ústavu východoslovanských literatur a literární komparistiky prof. PhDr. Miroslav Mikulášek, DrSc. Narodil se 14. března 1930 v Rosicích u Brna. Po studii na filozofické fakultě Masarykovy univerzity (obor ruština - čeština) a absolvování vědecké aspirantury na někdejší Lenin-gradské univerzitě (od listopadu 1956 do června 1960) trvale působí na brněnské alma mater. Zde se v r. 1964 habilitoval, zde se stal v r. 1980 profesorem ruské literatury, poté, co získal v r. 1979 na Univerzitě Karlově v Praze doktorát věd o umění. Od r. 1982 je vedoucím literárněvědného slavistického pracoviště, jehož vědecké profilaci věnoval mnoho sil. V návaznosti na svého učitele F. Wollmana koncipoval badatelský trend pracoviště (orientace na komparativní genologii), formuloval, zvláště po r. 1989, několik jeho grantových projektů; stál v čele projektu Literární žánry a směry ve slovanských a západních literaturách, který v r. 1993 obdržel grant z Fondu rozvoje vysokých škol (úspěšně byl obhájěn v lednu 1994) a který byl realizován spoluprací Ústavu východoslovanských literatur, Ústavu románských jazyků a literatur a Ústavu klasických studií FF MU. Prof. Mikulášek se zasloužil i o rozvoj mezinárodních styků svého pracoviště, organizoval s týmem spolupracovníků několik mezinárodních genologických symposií (mj. 1985, 1988, 1993, věnované památce R. Jakobsona), jichž se zúčastnili slavisté z Německa, Francie, Velké Británie, Ruska, Polska a USA. Vedle spolupráce ústavu se slavistikou v Bristolu, Vídní, Regensburgu, Saarbrückenu se prof. Mikulášek nejnověji zasloužil o vědecké styky se slavistikou v Magdeburgu (SRN) a také o vědeckou vazbu s bostonskou univerzitou v USA, kde zvláště profesor Th. Winner navazuje na interpretační tradice ražené R. Jakobsonem, k nimž se hlásí i členové Ústavu východoslovanských literatur. Ústav a jeho badatelský tým za odborného řízení prof. M. Mikuláška se stal mezinárodně uznávaným centrem komparatistického genologického výzkumu.

Prof. M. Mikulášek napsal více než dvě stě literárněvědných studií, statí, recenzí, kompendií i několik knih. Jestliže jeho výchozí vědní bázi byla kompara-

tivní genologie, jejímž výrazem byly rusky psané monografie *Vývojové cesty sovětské komedie v letech 1925-34* (Praha 1962) a zvláště *Vítězný smích* (Brno 1975), kniha o groteskní komediografii V. Majakovského, pak už literární portrét *V. Majakovského* (Praha 1982) svědčil o badatelově pohybu k hlubšímu uchopení tvůrčí osobnosti i morfologie literárního procesu (Majakovskij byl ukázán jako básník tragického pocitu života a jeho tvorba byla sepnuta s poetikou francouzských tzv. „prokletých básníků“).

O nové interpretační fázi v jeho bádání však zvláště svědčí objevná studie *Román Mistr a Markétka M. Bulgakova a gnose* (Wiener slavistisches Jahrbuch, 1988) a zejména studie z 90. let *Gnostický mýtus v evoluci románu první třetiny 20. st.* (XI. MSS, 1993), *Mýtus jako paradigma vědomí a existence* (1993), *Problematika literární evoluce ve světle pražské strukturální estetiky* (1994), „Černý mnich“ *A. P. Čechova jako artefakt iniciace a diagnostika karmy* (1994-95). Zájem o teorii mýtu (z pera K. Kerényiho, M. Eliadeho, P. Ricouera aj.) a o román-mýtus 20. století posouvá badatelovu interpretaci směrem k hermeneutické reflexi, která svou intencí k postihu „vnitřní formy“ díla i „ducha epochy“ není u M. Mikuláška jen metodologickou konstrukcí, ale především duchovědnou exegezí tvarových proměn artefaktu.

M. Mikulášek významně přispěl k utváření a rozvoji české literárněvědné slavistiky a uměnovědy. Ani po dlouholeté intenzivní badatelské práci nepomýšlí jubilant na zasloužený odpočinek. Je plný životního elánu a vědeckých plánů. Přejeme mu do dalších let života dobré zdraví potřebné k jejich realizaci.